

Prijsplafond Energie

De inflatiecijfers zijn historisch hoog en steeds meer mensen dreigen in betalingsproblemen te komen. Het CPB becijferde in juni dat 1,2 miljoen huishoudens in financiële nood komen als de energieprijzen hoog blijven. De energieprijzen zijn sindsdien alleen maar gestegen. Ook de armoede onder kinderen loopt snel op. 1 op de 10 kinderen zal in armoede opgroeien. Omdat mensen in grote onzekerheid zitten over wat er de komende winter gaat gebeuren en of zij hun energierekening nog wel kunnen betalen, stellen PvdA en GroenLinks een prijsplafond voor energie voor.

Aanleiding:

- Door de historisch hoge inflatiecijfers dreigen steeds meer mensen in betalingsproblemen te komen. Omdat er grote onzekerheid is over wat er de komende periode gaat gebeuren en de prijzen maar blijven stijgen is het belangrijk dat er nu iets gebeurt dat voor een langere periode zekerheid geeft aan huishoudens. De duurste maanden komen er namelijk nu aan. Daarom het voorstel van een prijsplafond energie.
- Aankomende week komen er (waarschijnlijk) ook voorstellen van de Europese Commissie om in te grijpen in de energiemarkt. Deze voorstellen zullen waarschijnlijk gaan over de limiet op de inkoopprijs, terwijl dit voorstel zich richt op de consument en dus gaat over de maximale verkoopprijs. Deze voorstellen vullen elkaar daarom goed aan. Ook in landen (Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Oostenrijk) om ons heen staan dergelijke voorstellen bovenaan de politieke agenda of zijn ze reeds geïmplementeerd.

Kern van het voorstel:

- De energieprijzen (voor gas en elektriciteit) worden voor alle huishoudens gemaximeerd op het prijspeil van januari 2022 (exclusief btw) tot aan een gemiddelde verbruiksgrens van 1.500 m³ gas en 3.300 kWh elektriciteit.
- Boven deze verbruiksgrens gelden de marktprijzen.
- Volgens het CBS (2018) komt deze verbruiksgrens overeen met een gemiddeld verbruik van een oude, middelgrote rijwoning met twee of meer bewoners, 68% van de huishoudens viel in toen onder deze verbruiksgrens.
- Voor een gemiddeld huishouden (met een energieverbruik van 1.200 m³ en 2.500 kWh op jaarbasis) komt het maandbedrag dan uit op maximaal € 215 per maand (inclusief energiebelasting, ODE, belastingvermindering, vaste transporttarief, vast leveringstarief en 9% btw).
- Energieleveranciers moeten worden gecompenseerd door de overheid voor het verschil tussen hun inkooprijzen en het prijsplafond. Hierbij wordt een prikkel ingebouwd voor energieleveranciers om zo goedkoop mogelijk in te kopen. Een vergelijkbare opzet is destijds gekozen door het kabinet bij de NOW regeling.

Maandelijks energierekening	Huishouden met gemiddeld energieverbruik (1.200 m ³ en 2.500 kWh)
Januari 2021	€ 125
Najaar 2022 (Incl prijsplafond, incl verlaagd BTW tarief (9%))	€ 215
Augustus 2022 (Excl prijsplafond, incl verlaagd BTW tarief (9%))	€ 364 (obv prijspeil aug 2022). Naar verwachting stijgt dit verder komend najaar.

Bron: CBS, eigen berekeningen¹

¹ Obv gemiddeld tarief dat de consument betaalt aan variabele kosten voor de levering van energie bij het afsluiten van een nieuw contract. De werkelijke hoogte van dit bedrag per huishouden is afhankelijk van het type contract, de duur van het contract en de leverancier waarmee de consument dit contract aangaat.

Belangrijkste voordelen:

- Je loopt bij stijging van de prijzen niet achter de feiten aan zoals het afgelopen jaar. Mensen krijgen zekerheid onder de voeten.
- Kabinet heeft laten weten dat het niet mogelijk is dit jaar nog iets te doen aan koopkracht. Begrenzen prijzen is een voorstel dat wél nog dit jaar zou kunnen.
- De energierekening wordt flink lager, maar de prikkel tot verduurzaming blijft omdat de prijzen in januari 2022 al bijna het dubbele waren ten opzichte van het jaar daarvoor.

Budgettaire:

- Budgettaire consequenties hangen af van de ontwikkeling van de marktprijzen, de plannen van de Europese Commissie & de type contracten die huishoudens hebben afgesloten met hun energieleverancier. Ordegrootte: kan in de miljarden lopen (incidenteel geld).
- Als de Europese Commissie daadwerkelijk met een prijsplafond komt, zullen de kosten van dit nationale prijsplafond afnemen.
- Dit bedrag wordt deels opgehaald door de excessieve (over)winsten van grote bedrijven zwaarder te belasten.
- Het prijsplafond zorgt voor stabiliteit en zekerheid, maar flankerend inkomensbeleid blijft nodig om mensen die financieel in de problemen dreigen te komen, gericht te kunnen bereiken.

Juridisch:

- In artikel 2 van de Prijzen(nood)wet is bepaald dat de minister van EZK prijsbeperkingen kan stellen aan producten en diensten op de binnenlandse markt, als deze meent dat sprake is van een zich plotseling voordoende noodsituatie van de nationale economie die wordt veroorzaakt door een of meer schoksgewijs optredende factoren waardoor een versnellende inflatie ontstaat, of als aanwijsbare omstandigheden doen vermoeden dat een versnellende inflatie ontstaat.
- Deze maatregelen gelden voor hoogstens zes maanden en kunnen eenmaal met eenzelfde duur verlengd worden. De maatregelen moeten vergezeld gaan van maatregelen die gelet op de hierboven genoemde noodsituatie vereist zijn met als doel de inflatie te beperken.